

Universitätsbibliothek Paderborn

**Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate
Libri Septem**

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Quid sit q[ue] castitas culpam non imperetur, sed sponte suscipiatur cap.
xviii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

cationem, quæ lege prohibetur. Continere ergo illi per
petuo debent: isti vero quousque uxoribus abstinent. Fas
cit autem & dominus alibi distinctionem laicorum, &
sacerdotum, quantum ad usum nuptiarum, dicens. Filii
huius sæculi nubunt, & traduntur ad nuptias: qui autem
habuerunt dignationem sæculi illius, non nubunt, neque
uxores ducunt: & quales enim sunt angelis Dei in cœlo.
Quis iam non uidet hic nobis dominum declarare p
istam distinctionem, quomodo sacerdotum, & laicoru
status diuersus sit in eo præsertim, quod illis nuptiae, his cœ
libatus conueniat, & propterea illos sæculi, hos cœles
tis regni filios appellare. Apprehendere ergo cōsillum
Christi (ut concludamus breuiter) est uouere castitatem,
& regni effici filios: quorum est nec nubere, nec uxores
ducere, quod est proprium sacerdotum, qui semper de
bet continere: alioqui irritam facientes primam fidem,
damnationem incurant necesse est. Sed de proposito
& uoto iam satis: nunc alia prosequamur.

Quid sit & castitas cuiplā non imperetur, sed spon
te suscipiatur. Cap. XVIII.

Satis, arbitror superius probatum esse, nulli homi
num matrimonium, ex eo & matrimonium sit, ins
terdici, sed tantum fornicationem, quæ est contra
legem Dei & ubiqꝫ damnatur. Nam honorabile dicit
Apostolus esse connubium, & torum immaculatum. At **Hebre. 13**
tibi, qui sacerdos factus es, ideo interdictum est, quia spō
te ab renunciasti uxori, & nuptiis, Deo magis seruire po
ponens & fœminæ, atque sacris intendere, & profanis, &
uacare propagationi spirituali potius & carnali: quoniam
ut scriptum est, qui seminat in carne de carne metet cor
ruptionem: qui autem seminat in spiritu, de spiritu metet
uictam æternam. **Q**uod autem nulli hominum ex euā
gelicæ legis præcepto, uel coelibatus, uel uirginitas im
K iii

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

peretur,nihil mirandum est: nam uidemus dominū, in
his quæ sunt cōsiliī, usum semper maxima lenitate fuis-
se, ea relinquentē in uoluntate, & arbitrio cuiuscq; at hęc
tamen si prætentur, scias plus gratiæ, ac premii habitu-
ra esse, q̄ quæ fieri præcipiantur. sicut est ielunium as-
duæ præcationes, uerberationes, uigiliæ, diuitiarum con-
temptus, abnegatio sui ipsius, martyrium, persecutions
castitas, & eiusmodi: quæ quidē omnia sunt de pfectio-
ne, & consilio, non autem ex præcepto. Non enim usus
diuitiarum, nec somnus, nec cibis, nec fuga persecu-
tionum, nec similiter matrimonium nec alia eiusmodi
cuiq̄ interdicta sunt tanquā mala, uerum illa magis com-
mendantur, ac multo meliora cēsentur: A postolo ita di-
cente. Q̄ ui matrimonio iungit filiam suam, bene facit,
qui non iungit, melius facit. Hęc igitur, & alia eiuscemo-
di, quæ pertinent ad perfectionem uitæ, in nostra sunt
potestate uel amplectendi, uel dimittendi. Secus uero
se habet dilectio proximi, remissio in uiriarum, misera-
tio ad pauperes, & similia, quæ ad proximi commo-
dum spectant: de quibus præcepit dominus, ut fierent,
& comminatur non facientibus: usque adeo, ut uel so-
la elæemosinarum transgresio ad æternam damnatio-
nem sufficiat. Ista enim sunt bona quæ æque facilia
omnibus esse possunt: & animis æcq; in sita uolentium:
at uero quæ ad corpus pertinent tantu, pro ingenio, & di-
spositione cuiuscq; uel facilia, uel difficultia factu sunt: &
propterea exigi à quoq; ex præcepto, & de necessitate
nō debuit: sed relinq potius arbitrio uel constantiæ, uel
imbecillitatis cuiuscq;. Multa enim in his rebus, quæ unl
sunt facilla, alteri difficillima esse, ac è impossibilia, ex
naturæ uarietate, & ex diuerso corporis habitu, usu ipso
quotidiano deprehēdimus. Necq; enim pares sunt in oī
bus corporis, atq; animi dotes: neque constat uniuersis
mortalibus eadē ratio cōueniendi; iccirco in eiusmodi re,

1.Cor.7

no ex præcepto dñi, sed ex consilio habere se qscq; desbet: & ut sua fert cuiusque natura, sequi. At qui uero dū id quod est consili propria uoluntate suscipimus, atque ultro ip̄i nos ad obseruantiam eius obstringimus, multo maiori merito efficiunt digni, q̄ si ex præcepto ad idem cogeremur iniuiti. Propterea dominus quū de uirginitate, & eiusmodi perfectione uitæ loqueretur, subiūxit. Qui potest capere capiat. Est quidē castitas supra natum, supraq; legem p̄ rarum, atq; excellēs bonum: ita tamen homini ex diuina gratia conciliata, ut neq; legi, neq; naturæ repugnet. Ad hanc ergo nemo ullo præceptū vinculo obligatur, nisi q̄ sese spontaneis uotis obstrinxerit, de numero eorum spadonum factus: qui non uia aliqua eunuchi sunt, neq; tales ex utero matris sunt, sed seipso castrauerunt p̄ regnum ccelorum. Extat huius sce rei nota, atq; aptissima figura in ueteri instrumento, quam diuus Hieronymus scribens ad Fabiolam de ueste sacerdotali, sic est elegantissime interpretatus. Exponens enim quid est cur dominus in libro, qui Exodus inscribitur, mandauerit octo genera uestium pro exercitando pontifice solenniter apparati, Rationale scilicet, Super humerale Tunicam, Lineam, Strictam, Cidarim, Baltheum, Fœminalia: attamen in Leuitico enumerauit septem duntaxat, de fœminalibus nihil omnino dicitur. Non ob aliam inquit causam factum, quām q̄ ad genitalia cuiusquam lex non mittit manum: sed in eo sibi quisque fert legem. Ab induendis ergo fœminalibus Moses abstinuit manum, quasi tacite loquenter. Fœminalia te non uestio, uetans usum nuptiarum: id enim in proprio est arbitrio, qui castus esse uult, his ipse uestiat, his ipse sese astringat: qui uero malit uxorem, his abstineat, Nostræ itaque uoluntatis est, num uelimus suscipere uotum castitatis, atque sic prouehi ad sacerdotium, an à uoto

Matth. 19

Exodi. 28

Leui. 8

K. iiiii

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

liberos inter coniuges hæc re alligatos uxoribus . Nā sicut est uoluntarium dare sacerdotio nomen, ita uoluntarium promittere castitatem: quæ annexa est inseparabiliter sacerdotio. Tunc enim castitas, quæ hactenus cō filii fuerat, efficitur necessaria ex præcepto, quod reddē dis uotis habemus: iuxta illud propheticum dictum.

Psal.75

Cor.7

Vouete, & reddite. Q uod autem dicat Apostolus se non habere de virginitate præceptum, sed cōsilium, ual de rationabile est, & consonum euangelicæ puritati. Nō enim præcipienda fuerat continentia cuiquam separatis, minusq; generaliter omnibus: ne iniici uideretur laqus immerenti: autem cuiquam plus oneris imponi, q; posset hominis illius natura perferre. Suadendum ergo, & consulendum, ut quicunque continere se posse sperat, abstineat coniugio: qui autem nō potest ineat matrimonium, & uxore licite sese, quum uelut oblectet: utrumq; donum Dei est, & si alterum altero melius. Ideo Apostolus. Volo autē omnes homines esse sicut meipsum: sed unusquisq; proprium donum habet ex Deo: alius quidem sic, alius uero sic. Q uid nā est sicut meipsum, nisi castum: Q uid sonat, alius sic, alius sic: nisi q; quisq; fidelium proprium donum habet: quod tanquam datū sibi diuinitus ex Dei gratia accipere debet, ac constanter retinere. Satis iam credo patet, castitatem non ex eo, q; cuiquam præcepta sit, sed ex eo, q; sponte promittatur, seruandam esse: atque ideo subesse præcepto, non quia ipsa præcipiatur, sed potius quoniam uoto subest: quod obseruari præcipitur, ut infra etiam latius differetur. Ne que enim hic audiendi sunt qui negant, præter ea, quæ Christi euangeli continentur, esse quicquam quod necessario faciat ad salutem: quumi sint & traditiones aliae quæ solo sermone absq; alia scriptura tam à Christo, q; ab apostolis datæ sunt. Vnde Paulus ad Thessalonices ait. Itaque fratres statim, & tenete traditiones, quas didicistis, siue per sermonem, siue per epistolam nostram.

2.Thes.2

LIBER TERTIVS

77

Et alibi. Cætera disponam, quum uenero ad uos. Hinc
multa fiunt in ecclesia, quorum aliam originem non ha-
bemus, nisi consuetudinem ab apostolis nobis usq[ue] ad
hanc ætatem, quasi per manus traditam: quæ ullo pa-
sto aut mutari, aut prætermitti sine grauissimo impieta-
tis scelere non possunt.

^{1. Cor. 2}

Obseruandam esse professionem castitatis: si non
ratione præcepti, saltem uoti, quod est sacris
ordinibus annexum. Cap. XIX.

Quid est autem q[uod] quispiam merito posse que-
ri, si cogatur stare promissis, & uota reddere,
quæ sciens, prudensq[ue] sua sponte suscepit. Esto
enim q[uod] castitas per se præcepta non fuerit, ut quidam
asseuerant: à te tamen o sacerdos promissa est, atq[ue] tua
sponte & certo animi iudicio confirmata. Quid modo
refert præceptione, an uoto obligeris, quum pro certo
noueris te esse deuinatum? Est enim castitas de consilio,
ut res optima, omnibus commendata, non tamen ab
omnibus efflagitata: sed ab eo tantum, qui sponte ad id
se obstrinxerit, professus uitam agere sanctiorem, &
euangelici dogmatis iugo sese subiicere arctiori. Nam
quod tibi consilium antea fuerat, mox ubi professus es
incipit esse præceptum. Eatenuis enim annexa est castitas
ordini sacro, ut quicunq[ue] adire ordinem uelit, & uotum
simul castitatis ineat, necesse sit: quod ei ita coheret, ut
quasi eius corporis membrum, & quidem præcipuum
esse uideatur. Dicit enim Leo papa. Lex continentia
eadem est ministris altaris, quæ episcopis, & præsbyteris,
qui quum essent laici, uel lectors licite uxores du-
cere potuerunt, sed quū ad prædictos peruerenter gra-
dus, cœpit eis non licere, quod licuit. Non est ergo q[uod]
quisquam se excusat, & teneri se ad promissum neget,
quum iam ultro ordines sacros adierit, quibus uotum

L. M. T. 2